

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВРХОВНИ СУД РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
БАЊА ЛУКА
Број: 57 0 Пс 106464 19 Рев 2
Бања Лука, 27.02.2020. године

Врховни суд Републике Српске у вијећу састављеном од судија Сенада Тице, као предсједника вијећа, Тање Бундало и Горјане Попадић, као чланова вијећа, у правној ствари тужитеља МКД „С.п.“ д.о.о. Б.Л., у стечају, кога заступа пуномоћник М.Ш., адвокат из Г., против туженог „С.“ а.д. Б.Л., кога заступа Заједничка адвокатска канцеларија „П.“ из Б.Л., ради побијања правних радњи стечајног дужника, одлучујући о ревизији туженог против пресуде Вишег привредног суда у Бањој Луци број 57 0 Пс 106464 19 Пж 3 од 12.06.2019. године, на сједници вијећа одржаној дана 27.02.2020. године, донио је

ПРЕСУДУ

Ревизија се одбија.

Захтјев тужитеља за накнаду трошкова ревизионог поступка, на име састава одговора на ревизију (погрешно означено одговора на тужбу) у износу од 2.500,00 КМ, се одбија.

Образложење

Првостепеном пресудом Окружног привредног суда у Бањој Луци број 57 0 Пс 106464 18 Пс 2 од 04.07.2018. године, одбијен је захтјев тужитеља да се утврди да је радња плаћања износа од 184.538,74 КМ, на име плаћања рате кредита извршена од стране тужитеља према туженом дана 03.07.2012. године, правна радња без учинка према стечајној маси тужитеља у стечајном поступку код првостепеног суда број 57 0 Ст 098518 12 Ст, па да се изврши поврат износа од 184.538,74 КМ, са каматом почев од 03.07.2012. године па до исплате, као и захтјев за накнаду трошкова парничног поступка, са законском затезном каматом од пресуђења па до исплате. Тужитељ је обавезан да туженом надокнади трошкове поступка у износу од 21.340,00 КМ, са законском затезном каматом почев од пресуђења па до исплате, док је захтјев туженог за накнаду трошкова поступка преко досуђеног износа одбијен.

Другостепеном пресудом Вишег привредног суда у Бањој Луци број 57 0 Пс 106464 19 Пж 3 од 12.06.2019. године, жалба тужитеља је усвојена и првостепена пресуда преиначена, тако што је захтјев тужитеља усвојен. Тужени је обавезан да тужитељу надокнади трошкове парничног поступка у износу од 14.902,50 КМ, са законском затезном каматом почев од пресуђења па до исплате, док је преко досуђеног износа захтјев тужитеља за накнаду трошкова поступка одбијен као неоснован. Одбијен је захтјев туженог за накнаду трошкова састава одговора на жалбу.

Изјављеном ревизијом другостепену пресуду побија тужени, због повреде одредаба парничног поступка и погрешне примјене материјалног права, са приједлогом да се побијана пресуда преиначи или да се иста укине и предмет врати другостепеном суду на поновно суђење.

У одговору на ревизију тужитељ предлаже да се ревизија одбије.

Ревизија није основана.

Нижестепеним пресудама је одлучивано о захтјеву тужитеља да се утврди да је радња плаћања рате кредита извршена од стране тужитеља дана 03.07.2012. године у износу од 184.538,74 КМ правна радња без учинка према стечајној маси тужитеља, те да се тужени обавезе да изврши поврат наведеног износа са законском затезном каматом.

Одлучујући о захтјеву тужитеља, по проведеном доказном поступку, првостепени суд је утврдио: да је између тужитеља (као корисника кредита) и туженог (као даваоца кредита) закључен уговор о дугорочном кредиту дана 17.08.2010. године број 567-151-45531280-13, на основу којег је тужитељу одобрен кредит у износу од 6.000.000,00 КМ, на период од 42 мјесеца, са грејс периодом од 6 мјесеци; да је тужитељ, као корисник кредита, дао средства обезбјеђења, бјанко мјенице, са изјавом о блокади рачуна и бјанко вирманима, да у случају кашњења у плаћању давалац кредита има право да блокира рачуне ради наплате кредита; да је тужитељ, као корисник кредита, уредно измиривао своје обавезе до маја мјесеца 2012. године; да је по престанку плаћања тужени пар пута упозорио тужитеља на извршење уговором преузете обавезе, те је дана 03.07.2012. године обавијестио тужитеља да раскида уговор, да је доспјели дуг по основу кредита на тај дан 4.067.224,92 КМ и да ће се дуг наплатити из преосталих инструмената обезбјеђења; да је тужени поступком принудне наплате у спорном периоду наплатио 625.951,35 КМ; да је тужитељ туженом дана 03.07.2012. године уплатио рату кредита у износу од 184.538,74 КМ; да је приједлог за отварање стечајног поступка над тужитељем поднесен дана 07.07.2012. године; да је над тужитељем, рјешењем Окружног привредног суда у Бањој Луци број 57 0 Ст 098518 12 Ст дана 24.09.2012. године отворен стечајни поступак; да је у стечајном поступку тужени пријавио своје потраживање по наведеном кредиту.

На темељу тих чињеница, те утврђујући да је право побијања процесно правна активност којом се напада правна радња стечајног дужника која је учињена у одређеном року прије отварања стечаја, како је то прописано одредбом члана 84. Закона о стечајном поступку („Службени гласник РС“ број 26/10 – пречишћени текст, даље: ЗСП), првостепени суд је утврдио да се радња тужитеља која је усмјерена на испуњење његове доспјеле уговорене обавезе не може сматрати побојном радњом. Првостепени суд образлаже да тужитељ плаћањем доспјеле обавезе коју има према туженом није довео до нарушавања равномјерног намирења осталих повјерилаца, нити је погодовао једном стечајном повјериоцу, при чему се позива на исказ законског заступника тужитеља према којем је тужитељ почео са плаћањем доспјелих рата кредита свим кредиторима па и туженом. Из ових разлога, првостепени суд је судио тако што је захтјев тужитеља у цјелости одбио као неоснован.

Одлучујући о жалби тужитеља, другостепени суд је, на темељу чињеничног утврђења из првостепеног поступка, извео супротан правни закључак. Наиме, другостепени суд је становишта да су у конкретном случају испуњени објективни услови за побијање спорне радње плаћања рате кредита, с обзиром да је спорна радња извршена у роковима прописаним одредбом 85. став 1. тачка 1. ЗСП. Утврђујући, даље, да се у вријеме плаћања рате (03.07.2012. године, којег дана је и дописом туженог раскинут уговор о кредиту) знало да пријети платежна неспособност тужитеља, те је већ 07.07.2012. године поднесен приједлог за отварање стечајног поступка над тужитељем, другостепени суд закључује да је испуњен и субјективни услов – несавјесност повјериоца. Налазећи да су тиме испуњени законски услови прописани одредбама члана 84. и 85. ЗСП за побијање правних радњи стечајног дужника, другостепени суд је жалбу тужитеља усвојио и првостепену пресуду преиначио тако што је захтјев тужитеља у цјелости усвојио.

Побијана одлука је правилна и законита.

Одредбом члана 84. став 1. ЗСП прописано је да се у складу са одредбама овог закона могу побијати правне радње предузете прије отварања стечајног поступка којима се ремети равномјерно намирење повјерилаца (оштећење повјерилаца), односно којима се поједини повјериоци стављају у повољнији положај (погодовање повјерилаца). Према одредби члана 85. став 1. тачка 1. ЗСП побијати се може правна радња која је дала или омогућила стечајном повјериоцу осигурање или намирење, ако је предузета у последњих шест мјесеци прије подношења приједлога за отварање стечајног поступка, ако је у вријеме радње стечајни дужник био платежно неспособан или ако је повјерилац у то вријеме знао за његову платежну неспособност или то из грубе непажње није знао.

Према ЗСП право побијања у стечају је процесноправна активност којом се напада правна радња стечајног дужника учињена у одређеном року прије његовог стављања под стечај, којом се поједини повјериоци доводе у повољнији положај у односу на остале повјериоце и врши се са циљем да се отклони правно дејство побојне правне радње и да се врате у стечајну масу све користи које је стекло треће лице путем те правне радње, ради обезбјеђења равномјерног намирења свих стечајних повјерилаца. Право побијања припада стечајним повјериоцима и стечајном дужнику, односно стечајном управнику као браниоцу стечајне масе.

Појам правне радње обухвата сваку радњу која је правно релевантна и доводи до промјена у дужниковој имовини, а на штету повјерилаца. Побијати се могу не само правне радње стечајног дужника, већ и оне радње трећег лица које се тичу дужникове имовине.

Предметна уплата рате кредита јесте радња тужитеља (што значи стечајног дужника) у испуњењу његове редовне досјеле обавезе из основа закљученог уговора о кредиту. Међутим, према одредбама ЗСП (одредбе члана 84. и 85. ЗСП), могу се побијати правне радње стечајног дужника код: уобичајеног намирења, неубичајеног намирења, непосредног оштећења повјерилаца, намјерног оштећења повјерилаца и послова и радњи без накнаде или уз незнатну накнаду. У конкретном случају, радило би се о уобичајеном намирењу односно намирењу које је у складу са правом повјериоца (враћање рата кредита). Другачије речено, то је испуњење правно ваљане

и доспјеле обавезе. Како је радња у сврху испуњења те обавезе учињена у „незгодно вријеме“ – непосредно прије покретања стечајног поступка, када је тужени тужитељу, због неплаћања доспјелих рата кредита, већ упутио допис о раскиду уговора о кредиту и када је имао сазнања о платежној неспособности тужитеља, то је услед те радње дошло до умањења вриједности стечајне масе. Стога је правилан закључак другостепеног суда о испуњењу општих услова за побијање (над дужником је отворен стечајни поступак, спорна радња је на штету осталих повјерилаца односно њоме се поговарало туженом као једном од повјерилаца, иста је у оквиру рока из одредбе члана 85. став 1. тачка 1. ЗСП и иста је подобна за побијање). Тиме нема мјеста ревизионим наводима да ЗСП није прописано право побијања уобичајеног намирења. Исто тако, позивање ревидента на дио исказа законског заступника тужитеља према којем је тужитељ почео плаћати рате кредита и другим повјериоцима (што није поткријепљено другим изведеним доказима), не може исходити закључак да тужитељ није имао намјеру оштећења повјерилаца, с обзиром да се намјера оштећења повјерилаца цијени према понашању лица које се окористило побојном радњом, те с обзиром да повјериоци стечајне масе сигурно нису само кредитори, већ и лица која имају другу врсту потраживања према стечајној маси. Даљи ревизиони наводи, да је плаћени износ туженом признат као различно право у стечајном поступку над тужитељем, нису потврђени изведеним доказима, нити то произлази записника Окружног привредног суда у Бањој Луци број 57 0 Ст 098518 12 Ст од 22.01.2013. године.

Правилан је закључак другостепеног суда о испуњењу и субјективног елемента за побијање – да је друга страна знала или морала знати за економско-финансијско стање дужника. Наиме, тужени је знао да тужитељ, услед платежне неспособности не плаћа доспјеле рате кредита, због чега је тужени дописом од 03.07.2012. године обавијестио тужитеља о раскиду уговора о кредиту, па је тиме у вријеме плаћања спорне рате (03.07.2012. године) тужени имао сазнања не само о платежној неспособности тужитеља (приједлог за отварање стечајног поступка поднесен дана 07.07.2012. године), која према исказима свједока Ж.Б. и Д.М. датира још од 2011. године, већ и о томе да је предметни уговор о кредиту раскинут.

Према томе, другостепени суд није погријешио када је жалбу тужитеља усвојио и утврдио да је спорна радња плаћања рате кредита у износу од 184.538,74 КМ без учинка према стечајној маси тужитеља, те када је наложио туженом да плати означени износ односно да се исти врати у стечајну масу ради равномјерног намирења повјерилаца. При томе, овај суд налази да је, супротно наводима из ревизије, побијана одлука заснована на правилној оцјени изведених доказа, односно да нема повреде одредбе члана 8. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, број 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09, 61/13 - даље: ЗПП), на коју се ревидент позива.

Сагласно датим разлозима, ревизија туженог је одбијена, примјеном одредбе члана 248. ЗПП.

Захтјев тужитеља за накнаду трошкова ревизионог поступка, на име састава одговора на ревизију (погрешно означено одговора на тужбу) у износу од 2.500,00 КМ, је одбијен, јер се не ради о нужном трошку у смислу одредбе члана 387. став 1. ЗПП.

Предсједник вијећа
Сенад Тица

За тачност отправка овјерава
Руководилац судске писарнице
Амила Подрашчић